

Zbornik sudske prakse

PRESUDA SUDA (osmo vijeće)

25. siječnja 2024.*

„Zahtjev za prethodnu odluku – Unutarnje tržište prirodnog plina – Direktiva 2009/73/EZ – Članak 41. stavak 17. – Mreža za transport prirodnog plina – Nacionalno regulatorno tijelo – Utvrđivanje naknada za uporabu mreže i za priključivanje na nju – Utvrđivanje naknade za usluge koje pruža operator mreže – Pojam ‚stranka oštećena odlukom regulatornog tijela‘ – Pravni lijek protiv te odluke – Pravo na djelotvoran pravni lijek – Članak 47. Povelje Europske unije o temeljnim pravima”

U predmetu C-277/22,

povodom zahtjeva za prethodnu odluku na temelju članka 267. UFEU-a, koji je uputio Fővárosi Törvényszék (Okružni sud u Budimpešti, Mađarska), odlukom od 22. ožujka 2022., koju je Sud zaprimio 22. travnja 2022., u postupku

Global NRG Kereskedelmi és Tanácsadó Zrt.

protiv

Magyar Energetikai és Közmű-szabályozási Hivatal

uz sudjelovanje:

FGSZ Földgázszállító Zrt.

SUD (osmo vijeće),

u sastavu: N. Piçarra (izvjestitelj), predsjednik vijeća, M. Safjan i N. Jääskinen, suci,

nezavisni odvjetnik: A. Rantos,

tajnik: M. Krausenböck, administratorica,

uzimajući u obzir pisani dio postupka i nakon rasprave održane 7. rujna 2023.,

uzimajući u obzir očitovanja koja su podnijeli:

– za Global NRG Kereskedelmi és Tanácsadó Zrt., K. Bendzsel-Zsebik, M. Kohlrusz i B. Világi, *ügyvédek*,

* Jezik postupka: mađarski

- za Magyar Energetikai és Közmű-szabályozási Hivatal, L. Hoschek, A. T. Kiss i F. F. Tölgyessy, pravni savjetnici,
- za FGSZ Földgázszállító Zrt., K. Barkasziné Takács i P. Németh, pravni savjetnici,
- za mađarsku vladu, M. Z. Fehér i M. M. Tátrai, u svojstvu agenata,
- za španjolsku vladu, A. Gavela Llopis i J. Ruiz Sánchez, u svojstvu agenata,
- za poljsku vladu, B. Majczyna, u svojstvu agenta,
- za finsku vladu, A. Laine, u svojstvu agenta,
- za Europsku komisiju, O. Beynet, T. Scharf i A. Tokár, u svojstvu agenata,

odlučivši, nakon što je saslušao nezavisnog odvjetnika, da u predmetu odluči bez mišljenja, donosi sljedeću

Presudu

- 1 Zahtjev za prethodnu odluku odnosi se na tumačenje članka 41. stavka 17. Direktive 2009/73/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 13. srpnja 2009. o zajedničkim pravilima za unutarnje tržište prirodnog plina i stavljanju izvan snage Direktive 2003/55/EZ (SL 2009., L 211, str. 94.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 12., svezak 5., str. 39.) s obzirom na članak 47. Povelje Europske unije o temeljnim pravima (u daljnjem tekstu: Povelja).
- 2 Zahtjev je upućen u okviru spora između društva Global NRG Kereskedelmi és Tanácsadó Zrt. (u daljnjem tekstu: društvo Global NRG), koje stavlja na tržište prirodni plin i Magyara Energetikai és Közme-szabályozási Hivatal (Mađarsko regulatorno tijelo energetskeg sektora i javnih komunalnih usluga, Mađarska) (u daljnjem tekstu: nacionalno regulatorno tijelo) o zakonitosti odluke nacionalnog regulatornog tijela kojom se utvrđuju naknade za uporabu i priključivanje na mrežu za transport prirodnog plina, kao i naknada za usluge koje pruža operator te mreže.

Pravni okvir

Pravo Unije

Direktiva 2009/73

- 3 Uvodna izjava 33. Direktive 2009/73 glasi:

„[...] Neovisno tijelo kojem se stranka pogođena odlukom nacionalnog regulatora ima pravo žaliti mogao bi biti sud ili drugo pravosudno tijelo koje je ovlašteno provesti sudski nadzor.”

4 Članak 32. te direktive, naslovljen „Pristup treće strane”, u svojem stavku 1. predviđa:

„Države članice osiguravaju provedbu sustava pristupa treće strane transportnom i distribucijskom sustavu i terminalima za [ukapljeni prirodni plin (UPP)] na temelju objavljenih tarifa, primjenjivih na sve povlaštene kupce, uključujući poduzeća za opskrbu, i primijenjenih objektivno i bez diskriminacije korisnika sustava. Države članice osiguravaju da te tarife ili metodologije koje su temelj za njihovo izračunavanje odobri regulatorno tijelo iz članka 39. stavka 1. prije njihovog stupanja na snagu u skladu s člankom 41. te da te tarife i metodologije, kada su odobrene samo metodologije, budu objavljene prije njihovog stupanja na snagu.”

5 U skladu s člankom 41. navedene direktive, naslovljenim „Dužnosti i ovlasti regulatornog tijela”:

„1. Regulatorno tijelo ima sljedeće dužnosti:

(a) određivanje ili odobravanje, u skladu s transparentnim kriterijima, tarifa za transport ili distribuciju ili njihovih metodologija;

[...]

6. Regulatorna tijela odgovorna su za određivanje ili odobravanje, dovoljno vremena prije no što stupe na snagu, najmanje metodologija koje se koriste za izračunavanje ili utvrđivanje uvjeta za:

(a) priključenje i pristup nacionalnim mrežama, uključujući tarife za transport i distribuciju, te uvjeta i tarifa za pristup terminalima za UPP. [...];

[...]

10. Regulatorna tijela ovlaštena su zahtijevati da operatori transportnih sustava, sustava skladišta plina, terminala za UPP i operatori distribucijskih sustava prema potrebi promijene uvjete, uključujući tarife i metodologije iz ovog članka, kako bi se osigurala njihova razmjernost i primjena na nediskriminacijski način. [...]

[...]

17. Države članice osiguravaju postojanje odgovarajućih mehanizama na nacionalnoj razini, na temelju kojih stranka oštećena odlukom regulatornog tijela ima pravo žalbe tijelu koje je neovisno o uključenim strankama i o bilo kojoj vladi.”

Uredba (EZ) br. 715/2009

6 Članak 13. Uredbe (EZ) br. 715/2009 Europskog parlamenta i Vijeća od 13. srpnja 2009. o uvjetima za pristup mrežama za transport prirodnog plina i stavljanju izvan snage Uredbe (EZ) br. 1775/2005 (SL 2009., L 211, str. 36.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 12., svezak 5., str. 20.), naslovljen „Tarife za pristup mrežama”, u stavku 1. propisuje:

„Tarife ili metodologije koje se koriste za njihov izračun, koje primjenjuju operatori transportnih sustava, a odobravaju regulatorna tijela prema članku 41. stavku 6. Direktive [2009/73], kao i tarife objavljene prema članku 32. stavku 1. te direktive, transparentne su, vode računa o potrebi za cjelovitošću sustava i njegovom poboljšanju te odražavaju stvarno nastale troškove, u mjeri u kojoj takvi troškovi odgovaraju troškovima učinkovitog i strukturno usporedivog operatora sustava te su

transparentne, iako obuhvaćaju primjerenu dobit od ulaganja i, kad je primjereno, vode računa o uspoređivanju tarifa koje provode regulatorna tijela. Tarife ili metodologije koje se koriste za njihov izračun primjenjuju se na nediskriminirajući način.”

Mađarsko pravo

- 7 Članak 129/B a földgázellátásról szóló 2008. évi XL. törvény (Zakon br. XL iz 2008. o opskrbi prirodnim plinom) (u daljnjem tekstu: Zakon o opskrbi prirodnim plinom) predviđa u članku 1.:

„U postupcima u kojima se utvrđuju naknade za uporabu mreže, naknade za usluge koje operator mreže može pružiti prema posebnim tarifama i naknade za priključivanje, samo oštećeni operator mreže smatra se izravno oštećenim.”

Glavni postupak i prethodna pitanja

- 8 Odlukom od 10. kolovoza 2021. nacionalno regulatorno tijelo utvrdilo je za razdoblje od 1. listopada 2021. do 30. rujna 2025. posebne tarife u području opskrbe prirodnim plinom koje može primjenjivati društvo FGSZ Földgázszállító Zrt., operator mreže za transport prirodnog plina, kao i iznos naknada za priključenje na plinovode (u daljnjem tekstu: sporna odluka). Ta se odluka temelji na ranijoj odluci nacionalnog regulatornog tijela od 30. ožujka 2021. kojom se utvrđuje metodologija izračuna referentne cijene, koju je Kúria (Vrhovni sud, Mađarska), povodom pravnog lijeka koji je podnijelo društvo Global NRG, proglasila nezakonitom te poništila s retroaktivnim učinkom.
- 9 Društvo Global NRG podnijelo je i tužbu za poništenje sporne odluke Fővárosi Törvényszék (Okružni sud u Budimpešti, Mađarska), sudu koji je uputio zahtjev. Tvrdi da je ta odluka nezakonita jer je, s jedne strane, odluka od 30. ožujka 2021. proglašena nezakonitom i, s druge strane, jer su tarife koje se primjenjuju na uslugu prijenosa prava utvrđene protivno Uredbi Komisije (EU) 2017/460 od 16. ožujka 2017. o uspostavljanju mrežnih pravila o usklađenim strukturama transportnih tarifa za plin (SL 2017., L 72, str. 29.).
- 10 Društvo Global NRG ističe i da je, s obzirom na to da se nacionalnim pravom korisniku mreže za transport prirodnog plina dodjeljuje pravo na pravni lijek protiv odlukâ, kao što je ona od 30. ožujka 2021., o metodologiji izračuna referentne cijene koja služi kao osnova za utvrđivanje naknadâ za uporabu te mreže, protivno pravu Unije da se takvom korisniku uskrati pravo na pravni lijek protiv naknadne odluke kojom se utvrđuju naknade za uporabu navedene mreže.
- 11 Nacionalno regulatorno tijelo zahtijeva da se tužba odbije ponajprije zato što društvo Global NRG nema „aktivnu procesnu legitimaciju kada je riječ o meritumu” s obzirom na to da to društvo nije bilo stranka u postupku donošenja sporne odluke niti je u bilo kakvoj izravnoj vezi s predmetom tog postupka. U tim okolnostima ta odluka samo neizravno utječe na društvo Global NRG te samo gospodarski interes tog društva nije dovoljan temelj za podnošenje tužbe protiv navedene odluke.
- 12 Sud koji je uputio zahtjev podsjeća na to da, prema mišljenju društva Global NRG, s obzirom na to da se tarife utvrđene u spornoj odluci nameću, kako operatoru, tako i korisniku mreže za transport prirodnog plina, one izravno utječu na prava i legitimne interese tog korisnika. Međutim, pojašnjava da, u skladu s mađarskim pravom, kada pravni lijek podnosi osoba koja, poput društva Global NRG, ima aktivnu procesnu legitimaciju kada je riječ o pokretanju sudskog postupka, valja

ispitati ima li ta osoba i aktivnu procesnu legitimaciju kada je riječ o meritumu, odnosno utječe li pobijana odluka izravno na njezina prava ili legitimne interese, što je uvjet o kojem ovisi mogućnost da taj sud ispita pravni lijek koji je takva osoba podnijela protiv te odluke u meritumu.

- 13 U ovom slučaju, prema mišljenju tog suda, prije bilo kakvog ispitivanja merituma tužbe koju je podnijelo društvo Global NRG, valja provjeriti može li se to društvo kvalificirati kao „stranka oštećena odlukom regulatornog tijela” u smislu članka 41. stavka 17. Direktive 2009/73. Budući da takav pojam nije definiran tom direktivom, treba ga ispitati s obzirom na presude od 19. ožujka 2015., E.ON Földgáz Trade (C-510/13, EU:C:2015:189) i od 16. srpnja 2020., Komisija/Mađarska (Naknade za pristup mrežama za transport električne energije i prirodnog plina) (C-771/18, EU:C:2020:584).
- 14 Sud koji je uputio zahtjev pita se, kao prvo, protivi li se tom članku 41. stavku 17., u vezi s pravom na djelotvoran pravni lijek iz članka 47. Povelje, nacionalna odredba poput članka 129/B stavka 1. Zakona o opskrbi prirodnim plinom, na temelju koje se, u okviru postupaka utvrđivanja naknadâ za uporabu mreže, transport i priključenje, kao naknade za usluge koje pruža operator te mreže, samo potonji smatra „strankom oštećenom odlukom regulatornog tijela” u smislu tog članka 41. stavka 17., čime se isključuje sve ostale gospodarske subjekte na tržištu u sektoru prirodnog plina. Taj sud smatra da mu se tim člankom 129/B stavkom 1. stoga nalaže da odbije tužbu koju je podnijelo društvo Global NRG, a da je ne ispita u meritumu, što, prema njegovu mišljenju, predstavlja „neproporcionalno ograničenje” prava na žalbu predviđenog u navedenom članku 41. stavku 17. Direktive 2009/73.
- 15 Kao drugo, navedeni sud, pozivajući se na točke 48. i 49. presude od 19. ožujka 2015., E.ON Földgáz Trade (C-510/13, EU:C:2015:189), smatra da gospodarski subjekt poput društva Global NRG ima pravo na pravni lijek zato što se sporna odluka izravno odnosi na njega. U tom pogledu ističe da je operator mreže prirodnog plina dužan gospodarskom subjektu nametnuti posebne tarife utvrđene u toj odluci i da taj gospodarski subjekt ne može obavljati svoju djelatnost prije podmirenja iznosa koji se na temelju toga zahtijevaju.
- 16 U tim je okolnostima Fővárosi Törvényszék (Okružni sud u Budimpešti) odlučio prekinuti postupak i uputiti Sudu sljedeća prethodna pitanja:
 - „1. Treba li članak 41. stavak 17. Direktive 2009/73, s obzirom na članak 47. Povelje o temeljnim pravima, tumačiti na način da mu se protivi nacionalni propis u skladu s kojim se, u okviru postupaka regulatornog tijela te države članice u kojima se utvrđuju naknade za uporabu mreže, naknade za usluge koje operator mreže može pružati prema posebnim tarifama i naknade za priključivanje, samo operatoru mreže priznaje svojstvo izravno oštećene stranke koja, kao takva, ima isključivo pravo na pravni lijek protiv odluke donesene u postupku?
 2. U slučaju da Sud potvrdno odgovori na prvo pitanje: Treba li članak 41. stavak 17. Direktive, s obzirom na članak 47. Povelje o temeljnim pravima, tumačiti na način da primjenom navedene odredbe na spor poput onog o kojem je riječ u glavnom postupku, sudionika na tržištu prirodnog plina koji se nalazi u situaciji poput tužiteljeve, kojem operator mreže, na temelju odluke regulatornog tijela države članice kojom se određuju naknade za uporabu mreže, naknade za usluge koje operator mreže može pružati prema posebnim tarifama i naknade za priključivanje, naplaćuje naknadu za uslugu koja se može pružati prema posebnoj tarifi, treba smatrati strankom oštećenom tom odlukom i treba li smatrati da, kao takav, ima pravo na pravni lijek protiv te odluke?”

O prethodnim pitanjima

- 17 Svojim pitanjima, koja valja ispitati zajedno, sud koji je uputio zahtjev u biti pita treba li članak 41. stavak 17. Direktive 2009/73, u vezi s člankom 47. prvim stavkom Povelje, tumačiti na način da mu se protivi propis države članice na temelju kojeg se samo operator mreže za transport prirodnog plina kvalificira kao „stranka oštećena” odlukom nacionalnog regulatornog tijela kojom se utvrđuju naknade za priključenje na tu mrežu i njezinu uporabu, kao i naknada za usluge koje pruža taj operator i stoga samo potonji može podnijeti „djelotvorni pravni lijek” protiv te odluke.
- 18 Člankom 41. stavkom 17. Direktive 2009/73, u vezi s njezinom uvodnom izjavom 33., državama članicama nalaže se da na nacionalnoj razini uspostave odgovarajuće mehanizme na temelju kojih stranka oštećena odlukom nacionalnog regulatornog tijela ima pravo žalbe tijelu koje je neovisno o uključenim strankama i o bilo kojoj vladi, „[koje bi moglo] biti sud ili drugo pravosudno tijelo koje je ovlašteno provesti sudski nadzor”. Takav je zahtjev posljedica načela djelotvorne sudske zaštite, koje je opće načelo prava Unije, utvrđeno u članku 47. Povelje (presuda od 2. rujna 2021., Komisija/Njemačka (Prenošenje direktiva 2009/72 i 2009/73), C-718/18, EU:C:2021:662, t. 128. i navedena sudska praksa).
- 19 Kao prvo, iako pojam „oštećena stranka” u smislu tog članka 41. stavka 17. nije definiran Direktivom 2009/73, Sud je već tumačio sličnu odredbu, odnosno članak 5.a stavak 3. Direktive Vijeća 90/387/EEZ od 28. lipnja 1990. o uspostavljanju unutarnjeg tržišta za telekomunikacijske usluge kroz primjenu otvorenog pristupa mreži (SL 1990., L 192, str. 1.), kako je izmijenjena Direktivom 97/51/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 6. listopada 1997. (SL 1997., L 295, str. 23.) na način da gospodarski subjekt koji nije adresat odluke nacionalnog regulatornog tijela stječe svojstvo oštećene stranke ako takva odluka može utjecati na njegova prava zbog, s jedne strane, njezina sadržaja i, s druge strane, djelatnosti koju ta stranka obavlja ili planira obavljati. Pojasnio je da nije potreban ugovorni odnos između tog gospodarskog subjekta i adresata te odluke kako bi ona mogla utjecati na prava takvog gospodarskog subjekta (presuda od 24. travnja 2008., Arcor, C-55/06, EU:C:2008:244, t. 176. i 177.).
- 20 Kao drugo, Sud je presudio, kad je riječ o Direktivi 2003/55/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 26. lipnja 2003. o zajedničkim pravilima za unutarnje tržište prirodnog plina i stavljanju izvan snage Direktive 98/30/EZ (SL 2003., L 176, str. 75.), koja, za razliku od Direktive 2009/73 koja je uslijedila nakon nje, nije predviđala nijednu odredbu kojom se gospodarskim subjektima izričito dodjeljuje pravo na pravni lijek pred sudom protiv odluka nacionalnog regulatornog tijela, da, ako potonji donese odluku u području pristupa gospodarskih subjekata na tržištu mreža za transport prirodnog plina, na temelju propisa Unije koji gospodarskom subjektu koji je nositelj odobrenja za transport plina priznaje određena prava, treba smatrati da su tom odlukom potencijalno povrijeđena prava tog gospodarskog subjekta, čak i ako on nije njezin adresat (vidjeti u tom smislu presudu od 19. ožujka 2015., E.ON Földgáz Trade, C-510/13, EU:C:2015:189, t. 38., 48. i 51.).
- 21 U tom pogledu valja naglasiti da članak 41. stavak 1. točka (a) Direktive 2009/73 nacionalnom regulatornom tijelu dodjeljuje nadležnost za „određivanje ili odobravanje, u skladu s transparentnim kriterijima, tarifa za transport ili distribuciju ili njihovih metodologija”. Člankom 41. stavkom 6. točkom (a) te direktive tom se tom tijelu također dodjeljuje ovlast za određivanje ili odobravanje najmanje metodologija koje se koriste za utvrđivanje uvjeta za priključenje i pristup nacionalnim mrežama, uključujući primjenjive tarife za transport i distribuciju. Osim toga, članak 41. stavak 10. navedene direktive ovlašćuje navedena navedeno

tijelo da od operatora distribucijskih sustava zatraže da prema potrebi promijene uvjete, uključujući tarife i metodologije iz tog članka, kako bi se osigurala njihova razmjernost i primjena na nediskriminirajući način.

- 22 Osim toga, iz članka 13. stavka 1. Uredbe br. 715/2009 proizlazi da naknade za pristup mrežama moraju biti transparentne i primjenjivati se na nediskriminirajući način na sve korisnike (vidjeti u tom smislu presudu od 16. srpnja 2020., Komisija/Mađarska (Naknade za pristup mrežama za transport električne energije i prirodnog plina), C-771/18, EU:C:2020:584, t. 46.).
- 23 Iz toga proizlazi da gospodarski subjekt poput društva Global NRG mora primijeniti proporcionalne, transparentne i nediskriminirajuće naknade i tarife na temelju prethodno navedenih odredbi Direktive 2009/73 i Uredbe br. 715/2009. Podložno provjerama koje mora izvršiti sud koji je uputio zahtjev, sporna odluka mogla bi utjecati na taj gospodarski subjekt zbog povrede tih prava. U tim okolnostima, takvom subjektu treba priznati svojstvo stranke oštećene takvom odlukom i, prema tome, pravo na podnošenje djelotvornog pravnog lijeka protiv te odluke, u smislu članka 41. stavka 17. Direktive 2009/73 (vidjeti, u tom smislu, presudu od 19. ožujka 2015., E.ON Földgáz Trade, C-510/13, EU:C:2015:189, t. 48. i 51.).
- 24 Budući da nema pravila Unije koja uređuju to pitanje, na domaćim je pravnim sustavima svake države članice da odrede nadležne sudove i detaljna postupovna pravila kojima se uređuju pravni lijekovi za zaštitu prava koja pojedinci izvode iz prava Unije, a da se pritom ne ugrozi pravo na djelotvornu sudsku zaštitu (presuda od 16. srpnja 2020., Komisija/Mađarska (Naknade za pristup mrežama za transport električne energije i prirodnog plina), C-771/18, EU:C:2020:584, t. 62. i navedena sudska praksa).
- 25 Ustaljena je sudska praksa, u pogledu prava na djelotvoran pravni lijek, da sud mora imati ovlast za razmatranja svih činjeničnih i pravnih pitanja koja su relevantna za predmet koji se pred njim vodi da bi mogao u skladu s člankom 47. Povelje riješiti spor koji se tiče prava i obveza koje proizlaze iz prava Unije (vidjeti u tom smislu presudu od 16. srpnja 2020., Komisija/Mađarska (Naknade za pristup mrežama za transport električne energije i prirodnog plina), C-771/18, EU:C:2020:584, t. 64. i navedenu sudsku praksu).
- 26 U ovom slučaju, sud koji je uputio zahtjev smatra da mu članak 129/B stavak 1. Zakona o opskrbi prirodnim plinom ne omogućuje da u meritumu ispita tužbu koju je podnio gospodarski subjekt na tržištu prirodnog plina na kojeg je utjecala odluka nacionalnog regulatornog tijela, kao što je društvo Global NRG, samo zbog činjenice da taj gospodarski subjekt nije operator mreže. Budući da se ta odredba nacionalnog prava ne može tumačiti na način koji je u skladu s člankom 41. stavkom 17. Direktive 2009/73, pri tumačenju iz točke 23. ove presude ne može se smatrati da se navedenom nacionalnom odredbom predviđaju „odgovarajući mehanizmi” u smislu tog članka 41. stavka 17. (vidjeti, u tom smislu, presudu od 16. srpnja 2020., Komisija/Mađarska (Naknade za pristup mrežama za transport električne energije i prirodnog plina), C-771/18, EU:C:2020:584, t. 65.).
- 27 Ako takvo usklađeno tumačenje nije moguće, sud koji je uputio zahtjev treba na temelju prava Unije izuzeti iz primjene članak 129/B stavak 1. Zakona o opskrbi prirodnim plinom samo u slučaju u kojem je obveza predviđena člankom 41. stavkom 17. Direktive 2009/73 dovoljno precizna i bezuvjetna da bi se moglo smatrati da proizvodi izravne učinke. Naime, pozivanje pravnog subjekta poput društva Global NRG protiv javnog tijela kao što je nacionalno regulatorno tijelo na odredbu direktive koja nije dovoljno precizna i bezuvjetna da bi joj se

priznao izravan učinak ne može samo na temelju prava Unije dovesti do toga da sud države članice izuzme iz primjene nacionalnu odredbu (vidjeti u tom smislu presudu od 24. lipnja 2019., Popławski, C-573/17, EU:C:2019:530, t. 64. i navedenu sudsku praksu).

- 28 Odredba prava Unije je, s jedne strane, bezuvjetna ako propisuje obvezu koja ne sadržava nijedan uvjet i u svojoj provedbi ili u svojim učincima ne ovisi o poduzimanju nijedne mjere institucija Unije ili država članica te je, s druge strane, dovoljno precizna da je pojedinac može isticati i nacionalni sud primijeniti ako nedvosmislenim riječima utvrđuje obvezu. Usto, čak i ako odredba direktive državama članicama ostavlja određenu marginu prosudbe kada donose načine njezine provedbe, može se smatrati da je ta odredba bezuvjetna i precizna ako državama članicama nedvosmisleno nameće obvezu ostvarivanja točno određenog rezultata koja ne ovisi ni o kakvom uvjetu u pogledu primjene pravila koje utvrđuje (presuda od 8. ožujka 2022., Bezirkshauptmannschaft Hartberg-Fürstenfeld (Izravan učinak), C-205/20, EU:C:2022:168, t. 18. i 19. i navedena sudska praksa).
- 29 U ovom slučaju iz samog teksta članka 41. stavka 17. Direktive 2009/73 proizlazi da države članice moraju predvidjeti odgovarajuće mehanizme pravne zaštite kako bi se oštećenju stranci omogućilo osporavanje odluke nacionalnog regulatornog tijela pred neovisnim tijelom. Iako države članice zadržavaju određenu marginu prosudbe prilikom odlučivanja o prirodi i načinima tih mehanizama pravne zaštite kao i o obliku neovisnog tijela, ostaje činjenica da se nametanjem uspostave takvih mehanizama tim člankom 41. stavkom 17. državama članicama nedvosmisleno nameće precizna obveza koja ne ovisi ni o kakvom uvjetu u pogledu primjene ondje propisanog pravila te se bezuvjetno i dovoljno precizno propisuje jamstvo pravne zaštite u korist oštećenih stranaka (vidjeti po analogiji presude od 8. ožujka 2022., Bezirkshauptmannschaft Hartberg-Fürstenfeld (Izravan učinak), C-205/20, EU:C:2022:168, t. 22. do 29. i od 20. travnja 2023., Autorità Garante della Concorrenza e del Mercato (Commune de Ginosa), C-348/22, EU:C:2023:301, t. 67. i navedenu sudsku praksu).
- 30 Stoga valja priznati izravan učinak članku 41. stavku 17. Direktive 2009/73, tako da sud koji je uputio zahtjev mora izuzeti iz primjene nacionalno pravo koje je protivno toj odredbi u slučaju da se to pravo ne bi moglo tumačiti na način koji je u skladu s navedenom odredbom.
- 31 S obzirom na sva prethodna razmatranja, na postavljena pitanja valja odgovoriti tako da članak 41. stavak 17. Direktive 2009/73, u vezi s člankom 47. prvim stavkom Povelje, treba tumačiti na način da mu se protivi propis države članice na temelju kojeg se samo operator mreže za transport prirodnog plina kvalificira kao „stranka oštećena” odlukom nacionalnog regulatornog tijela kojom se utvrđuju naknade za priključenje na tu mrežu i njezinu uporabu, kao i naknada za usluge koje pruža taj operator i stoga samo potonji može podnijeti „djelotvorni pravni lijek” protiv te odluke.

Troškovi

- 32 Budući da ovaj postupak ima značaj prethodnog pitanja za stranke glavnog postupka pred sudom koji je uputio zahtjev, na tom je sudu da odluči o troškovima postupka. Troškovi podnošenja očitovanja Sudu, koji nisu troškovi spomenutih stranaka, ne nadoknađuju se.

Slijedom navedenog, Sud (osmo vijeće) odlučuje:

Članak 41. stavak 17. Direktive 2009/73/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 13. srpnja 2009. o zajedničkim pravilima za unutarnje tržište prirodnog plina i stavljanju izvan snage Direktive 2003/55/EZ, u vezi s člankom 47. prvim stavkom Povelje Europske unije o temeljnim pravima,

treba tumačiti na način da mu se:

protivi propis države članice na temelju kojeg se samo operator mreže za transport prirodnog plina kvalificira kao „stranka oštećena” odlukom nacionalnog regulatornog tijela kojom se utvrđuju naknade za priključenje na tu mrežu i njezinu uporabu, kao i naknada za usluge koje pruža taj operator i stoga samo potonji može podnijeti „djelotvorni pravni lijek” protiv te odluke.

Potpisi